

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 4. Vtrùm ex parte Prædestinari concedi possit respectu totius
prædestinationis aliquod meritum de congruo, vel aliqua dispositio
moralis, vel aliqua impetratio proueniens ex viribus arbitrij ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

Vazq. disput. illa 91. cap. 18. Ripald. disput. 17. sect. 8. Velent. supra, & Ruiz disput. 24. de Provid. sect. 5. sufficiat nunc, quod profert ad rem. Prosper lib. 2. de Vocat. gent. cap. 8. aliis 2. dicens. *Vnicuique secundum propriam virtutem, id est, secundum propriam, & naturalem possibilitatem; non autem secundum proprium meritum.* Alia autem plurima Scripturæ loca, quibus significatur, misericordiam diuinam subsequi ad nostra opera, aut illa quoquo modo præsupponere, aut expectare; de gratiâ subsequente intelliguntur, non ad merita solius arbitrij, sed ad merita procedentia ex priori gratiâ. De quo plura Ruiz supra, & disput. 27. sect. 6.

QVAESTIO IV.

Vtrum ex parte prædestinati concedi possit respectu totius prædestinationis ali- quod meritum de congruo, vel aliqua dispositio moralis, vel aliqua impetratio proueniens ex viribus arbitrij ante omne donum gratiæ.

66 **V**ocamus hic integram, siue totalem prædestinationem, quæ complectitur omnia dona gratiæ naturæ indebita vsque ad gloriam; quidquid sit de alijs donis naturalibus, quæ etiam inter effectus prædestinationis ceteri solent, vt videbimus disput. 43. Nam tota præfens difficultas eò reuocatur, an ex parte solius arbitrij prædestinati concedi possit aliquod meritum, seu dispositio ad dona gratiæ, & consequenter ad prædestinationem, qua ille medijs istis donis infallibiliter perducitur ad obtinendam gloriam. Idque, siue prædestinatio, præter decreta exequutiva medi- orum, & finis, inuoluat alium ordinem decreto- rum intentiuorum, siue secus, iuxta diuersas sententias asserentium, & negantium electionem prædestinati ad gloriam ante præuisa merita à quibus modo est præcendendum.

67 **M**ulti ex Theologis catholicis in hac re, saltem specie tenus, videntur minus cautè accessisse ad hæresim semiplagianam. Quidam enim dicunt, actus virtutum elicitos solis naturæ viribus pos- sive, & sufficienter disponere hominem ad gratiam iustificantem, eamque de congruo mereri. Ita Gabriel, Almai. Duran. Iauel. Ricardus, Pet. Bergom. Turtecrem. Camerar. & Caiet. Idem, censent plures Theologi, tenuisse S. Th. in sententiaris, sed retractasse 1. 2. q. 109. art. 6. quan- quam non desunt, qui omnino ab istâ sententiâ liberent S. Th. vt Vazq. & Thomas Elicius. Ex- pressius ei ad hæsisse dicitur Scolus; tamen & hic ab Angles, Vega vindicetur. Quos omnes apud Auctores infra dandos inuenies citatos. Secunda sententia est aliorum, qui dicunt, opera naturalia disponere ad iustificationem remotè, merendo videlicet de congruo auxilia gratiæ ad proximam dispositionem. Pro hac referuntur Driedo, De- canus, Enricus, Contradus, Clingius, Viguerius, Gerson, Quandus, Akenis, Bacho, Ocham, Ar- gentina, Antonius Panthusa, Ricardus, Alber- tus, Palacios, Alexius Gomez, Michael Medina, Sotus, & alij. Tertia, & certa sententia reliquo-

rum Theologorum est, nullum omnino meritum adhuc de congruo, aut positiuam dispositionem posse ex solis viribus naturæ ad iustificationem præcedere, eamve promereri proximè, vel remotè. Ita S. Th. 1. 2. disput. 109. art. 6. & ibi eius in- terpretes. Bellarm. lib. 6. de Gratiâ cap. 1. & seqq. Zamel 1. 2. q. 109. art. 3. & 6. Sot. de Natur. & grat. lib. 2. cap. 3. & 4. & in 4. dist. 14. q. 21. art. 5. Lorca disput. 11. & 50. de Gratiâ, Tiletanus Apologia in Trident. Valent. 1. p. q. 23. art. 4. disput. 1. punct. 4. Molina ibid. disput. 1. & in Concord. disp. 1. mem. 4. Vazq. 1. p. disput. 91. cap. 10. Lessius Opusc. de Auxil. cap. 10. Soar, lib. 2. de Prædest. cap. 7. & Proleg. 6. de Grat. & lib. 8. cap. 7. Turr. Opusc. 4. disput. 1. dub. 2. Herice disput. 26. Ruiz tom. de Provid. disput. 17. & seqq. Ripal- da tom. 1. de Ente supern. disput. 17. & apud eos alij plurimi. Quos, longum esset, recen- sere.

67 **S**uppono pro resolutione quæstionis, de con- ceptu meriti sumpti vniuersè esse, inducere ali- quale ius, siue debitum, siue exigentiam in me- rente respectu præmij. Id enim manifestè con- sequitur ad naturam meriti, vt vel nomen ipsum meriti videretur præ se ferre, Quod ius condigni- tatis erit, si meritum fuerit condignum; con- gruitatis verò, & decentiæ, si meritum fuerit tan- tum congruum. Porrò meritum condignum, si- ue de condigno vocatur, quod est æquale præ- mio, meritum verò congruum, siue de congruo, quod est præmio inæquale. Æqualitas autem me- riti condigni cum præmio aut potest esse mathema- tica, siue rei ad rem; aut potest esse solum pro- portionalis, siue proportionis ad proportionem. Prima reperitur, quando opus meritorium æqua- lem valorem, seu æstimabilitatem habet, ac ha- bet præmium, comparatis his inter se absolutè; vt se habent merces operariorum, & eorum ope- ra. Secunda autem reperitur, quando, pensatâ qualitate præmiantis cum omnibus circumstantijs interuenientibus, æqualis est proportio præmij ad præmiantem, ac meriti ad merentem, ita, vt li- cèt præmium secundum se longè superet valorem, ac æstimabilem meriti; at iustè hic & nunc à tali præmiantem conferatur: quia maius nõ est præ- mianti, tale præmium censere, quàm merenti, tale exhibere obsequium. Hoc pacto magnus Princeps in natali sobolis eximia præmia proponit, ac con- fert iustè pro exiguo obsequio. Hoc etiam pacto inquit S. Th. in 2. dist. 27. q. 1. art. dist. 3. in corp. *Secundum æqualitatem proportionis ex condigno mere- mur vitam æternam. attenditur enim æqualitas pro- portionis, quando æqualiter se habet hoc ad illud, si- cut aliud ad alterum. Non autem maius est Deo, vi- tam æternam tribuere, quàm nobis actum virtutis exhibere; sed sicut hoc congruit huic, ita illud illi. Et ideo quadam proportionis æqualitas inuenitur inter Deum præmiantem, & hominem merentem.* V- trum autem condigna merita iustorum proportio- ne tantum, vi dicit S. Th. vel etiam mathematicè sint æqualia gloria; qua præmiantur, non est hu- ius loci. Videatur Ripalda tom. 1. de Ente su- pern. disput. 15. sec. 3. & seqq. Id modò statuo, meritum congruum neutram earum æqualitatem attingere respectu præmij, atque ad eò in eius re- muneracione non posse non aliquam gratiam inter- uenire, quæ deest in compensatione meriti condig- ni. Ob id meritum condignum meritum iustitiæ; congruum verò meritum misericordiæ vocari solent.

Hinc

69

Hinc discrimen meriti ab impetratione, & satisfactione explicandum. Vazque 1. 2. disput. 216. cap. 4. Turriam. Opus. 8. disput. 6. dub. 6. & Pennotus lib. 8. cap. 19. non distinguunt inter impetrationem, & meritum congruum. Soar. lib. 12. de Gratia cap. 34. num. 8. impetrationem soli orationi adscribit. Communis tamen sensus Catholicorum esse videtur, in quolibet opere meritorio reperiri meritum, impetrationem, & satisfactionem. Nonnulli autem satisfactionem non distinguunt à merito, nisi ex parte præmij, quod, inquirunt, respectu satisfactionis est remissio pœnæ; cum tamen respectu meriti sit aliud quidvis. Fere est de nomine hæc dissensio. Dico tamen cum S. Th. 1. 2. quæst. 114. art. 9. ad 1. & 2. quæst. 83. art. 15. & 16. & cum Soar. & Ripal. supra, impetrationem strictè sumptam soli orationi convenire: oratio enim, ut est petitio, & obsecratio, peculiari modo mouet superiorem, ut conferat, quod petitur, quod distincto ab eo, quo mouent merita: quo peculiari motionis genere propriissimè dicitur impetrare, quod petitur. Cum quo fiat, ut cætera pia opera distincta ab oratione impetratoria etiam, tamen minus propriè, dicantur; quatenus motione sua obtinent aliquid. Satisfactoria autem propriissimè dicuntur opera; quatenus per illa vindicta quædam sumitur de peccato commisso, qua pro pœnâ ipsi dicitur satisfactum: (modò enim non agimus de satisfactione pro culpa). Quo fit, ut ad satisfaciendum pro pœnâ opus pœnale requiratur; ut cum communi docet Soar. tom. 4. in 3. p. disput. 37. sect. 6. Itaque quodvis opus qua obsequiosum Deo est meritorium, qua flectens, & afficiens eius voluntatem, impetratorium, qua onerosum operanti, commissamque culpam vindicans satisfactorium. Quæ tria etiam conueniunt orationi: quia, præter peculiarem vim, quam habet impetrandi, etiam est obsequiosa Deo, & oranti onerosa. Quoniam verò meritum congruum specialiter respicit misericordiam Dei, in quo orationi magis assimilatur, specialius, & proprius, quam meritum condignum, solet vocari impetratorium.

70

Superest videndum, quomodo dispositio moralis distinguatur à merito. Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 7. num. 29. & Herice disput. 26. cap. 2. num. 9. censent, dispositionem à merito congruo non distingui. Oppositum censent Thomistæ, qui dicunt, dispositionem ad gratiam illam non mereri adhuc de congruo. Ita Sor. lib. 2. de Natur. & gratiâ cap. 3. & 4. Med. 1. 2. q. 109. art. 6. conc. 4. Zumel q. 114. art. 5. disput. 3. conc. 3. Alvarez de Auxil. disput. 59. num. 10. Dicendum censeo cum Ripaldâ supra disput. 18. sect. 1. dispositionem distingui à merito. Primò, quòd meritum debet esse obsequium cedens in commodum, aut honorem alterius, non item dispositio, quæ tantum est adaptatio quædam subiecti, ad aliquam formam, aut munus. Secundò, quòd meritum respicit præmium sibi, aut alteri conferendum; dispositio verò respicit munus dandum soli subiecto disposito. Tertio quòd dispositio negatiuè etiam dici solet; secus meritum: subiectum quippe non indispotum per aliquod impedimentum dispositum vocatur; subiectum verò non merens non dicitur merens villo sensu. Quartò, meritum aliquod genus dicitur, seu exigentiæ inducit respectu præmij; quod, non opus est, ut dispositio inducat respectu formæ, aut muneris. Etenim dispositio etiam positua duplex est. Altera, quæ exigit formam, ad quam

disponit vel in naturalibus dispositio vltima præuia ad generationem suapte natura exigit formam producendam. Altera, quæ non exigit formam, sed potius exigitur ab illâ, vel in artificialibus reneritudo cereæ non exigit formam sigilli, hæc tamen, ut aptè imprimatur exigit cereæ tenentiam. Hoc ergo duplex genus dispositionis positua potest etiam in moralibus excogitari, præter dispositionem negatiuam, quæ ad secundum genus reducitur. Dico ergo, dispositionem posituam prioris generis nulquam sine merito congruo reperiri. Tum quia actus moralis, qui titulo adaptationis subiecti exigit formam ut sibi aliquo modo debitam, potiori iure exigit illam titulo honestatis, à qua procedit ea subiecti appetitudo, atque adeò titulo obsequij fundati in honestate ipsâ, qui est proprius titulus meritorum. Tum maxime quia, ubi aliquod bonum quouis titulo est intra spheram exigentiæ alicuius actus honesti, nihil obitare potest, quominus sub meritum talis actus possit ut præmium cadere. Solum enim à ratione præmij eximitur bonum, quod omnem transiit exigentiæ actus, vel supernaturalia transiunt exigentiæ actuum naturalium. Vocemus igitur distinctionis gratiâ cum Recentioribus huiusmodi meritorum dispositionem congruam congruitate intrinseca respectu formæ, ad quam disponit. Alteram vero, quæ nullo modo exigit formam, sed à formâ exigitur, congruam congruitate extrinseca vocare possumus: qualis est etiam negatiua dispositio consistens in negatione impedimenti, quod redderet minus aptum subiectam, aut prorsus ineptum ad formam. His positis.

Propositio 1.

Per nullum meritum solis viribus arbitrij sine gratiâ Christi conceptum potest homo promereri, adhuc de congruo, donum gratiæ, siue sanctificantis, siue auxiliantis, & consequenter neque integram suam prædestinationem.

Ab hac propositione nemini iam Catholicorum fas est recedere. Probatur primò ex constanti Scripturæ, Conciliorum, Patrumque doctrinâ, afferentium, liberum arbitrium abique adiutorio gratiæ nihil facere posse, quod ad iustitiam, & salutem proficuum sit, quodve iustificationi, & saluti præbeat initium, exordium, conatum, motum, aut inchoationem. Constat enim, quodvis meritum, etiam de congruo, si daretur respectu gratiæ ex viribus arbitrij, & fore ad iustificationem, salutemque valde proficuum, & fore initium, exordium, atque conatum, quo homo proprijs viribus moueretur, aggrediretur, & inciperet negotium suæ iustificationis, salutisque, & æternæ vitæ.

Loca igitur Scripturæ, quæ assumptum probant, innumera propemodum sunt. Sufficiant tamen pauca hæc, quæ sequuntur. Ioan. 15. *Sine me nihil potestis facere.* Psal. 55. *Pro nihilo saluati facies illos.* 2. ad Corint. 3. *Non, quod sufficientes sumus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis; sed sufficientia nostra ex Deo est.* Ad Philip. 1. *Qui cepit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Iesu, & cap. 2. Deus est enim, qui operatur in vobis velle, & perficere pro bono voluntatis.* Psal.

Psal. 58. Misericordia eius præueniet me. Sap. 6. Præoccupat, qui se concupiscunt. Ilai. 63. Inuentus sum à non quærentibus me. Ioan. 15. Non vos me elegistis, sed ego elegi vos. Mitto cætera; quorum nonnulla in decursu tangam.

73 Accedant definitiones Pontificum, & Conciliorum. Innocentius in epistola ad Concilium Cartaginensem, & in epistola ad Concilium Mileuitanum, quæ sunt apud August. 92. & 93. definit. Cùm in omnibus diuinis paginis voluntati libera non nisi adiutorium Dei, legamus, esse necessarium: eamque nihil posse cælestibus auxilijs destitutam. Celestinus epist. 1. cap. 12. ait. Non dubitemus ab ipsius gratiâ omnia hominis merita præueniri. Statuerat autem cap. 8. In bonis quibusque voluntatis humana singulis motibus magis Dei, quàm arbitrij auxilium valere. Concilium in Palestine coactum contra Pelagium decreuit, telic. August. epist. 106. Gratiâ Dei, & adiutorium, etiam ad singulos actus dari; eamque non dari secundum merita nostra, sed per eius misericordiam, qui dixit. Miserebor, cuius misertus ero, &c. Concilium Arausic. 2. coactum in Gallia iussu Leonis I. contra Semipelagianos definit can. 3. Si quis, ad inuocationem humanam gratiam Dei, dicit, posse conferri; non autem ipsam gratiam facere, ut inuocetur à nobis, contradicit isaia, &c. Et can. 4. Si quis, ut à peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare, contendit, non autem, ut etiam purgari velimus, per sancti Spiritus infusionem, & operationem in nobis fieri, confitetur; resistit ipsi Spiritui sancto. Et can. 5. Si quis, sicut augmentum, ita etiam initium fidei, ipsum credulitatis affectum, quo, &c. non per gratiâ donum, &c. sed naturaliter nobis inesse, dicit, Apostolici dogmatibus aduersarius approbatur. Et can. 6. Si quis, sine gratiâ Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, conantibus, laborantibus, vigilantibus, studentibus, petentibus, quærentibus, pulsantibus nobis misericordiam, dicit, conferri: non autem diuinitus, ut credamus, velimus, vel hæc omnia, sicut oportet, agere valeamus, per infusionem, & inspirationem sancti Spiritus in nobis fieri, confitetur. Aut humilitati, aut obedientiæ humanae subiungit gratiâ adiutorium; nec, ut obedientes, & humiles simus, ipsius gratiâ donum esse, consentit, resistit Apostolo dicenti. Quid habes, quod non accepisti? Et can. 7. Si quis, per naturam vigorem bonum aliquid, quod ad salutem pertinet vite æternæ, cogitare, ut expedit, aut eligere; siue salutari, id est, Evangelicæ prædicationi consentire posse, confirmat, absque illuminatione, & inspiratione Spiritus sancti, &c. hæretico fallitur spiritu. Et can. 17. dicit, nobis infundi charitatem nullis meritis gratiam præuenientibus. Et can. 25. post medium. Hoc etiam salubriter profitemur, & credimus, quod in omni opere bono non nos incipimus, & postea per Dei misericordiam adiunamur: sed ipse nobis, nullis præcedentibus bonis, & fidem, & amorem sui prius inspirat. Multaque similia pronunciat in alijs canonibus. Concilium Trid. sess. 6. cap. 5. ait, Declarat præterea (sancta Synodus) ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum, præuenientem gratiâ sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, vocantur; ut qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem, atque iuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem eidem gratiâ liberè assentiendo, & cooperando disponantur: ita, ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspi-

rationem illam recipiens; quippe qui illam & abijcere potest; neque tamen sine gratiâ Dei mouere se ad iustitiam coram illo liberâ suâ voluntate possit. Et cap. 6. Disponuntur autem ad iustitiam, dum innotati diuinâ gratiâ, &c. Et cap. 16. Cùm enim ille ipse Christus Iesus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites in ipsos iustificatos iungit virtutem infundat: quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur; & sine qua nullo pacto Deo gratia, & meritoria esse possent. Et can. 3. Si quis dixerit, sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio hominem credere, sperare, diligere, aut penitere posse, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit. Tandem Concilium Moguntinum cap. 5. sic decernit. Homines nondum adiuti gratiâ Dei ea, quæ sunt Spiritus, & ad salutem conferunt, non agnoscere, nedum appetere queunt. Et cap. 7. Iustificationis initium ex Dei gratiâ prouenire, qua ante omne meritum excitati, & adiuti, & eidem gratiâ excitanti, & adiuuanti consentientes, & cooperantes ad iustificationem disponuntur.

74 Consentiant eidem sententiæ plurimi Patres; præsertim Cyprianus, Ambrosius, Hieronimus, Augustinus, Prosper, Fulgentius, Anselmus, Gregorius. Quorum prope innumera testimonia, eaque expressissima longum esset nunc recensere. Videantur apud præcitatos Doctores, præsertim apud Soar. Ruiz, & Ripaida.

74 Secundò probatur propositio; quia, si ali- quod genus meriti ex solis viribus arbitrij gratiam præcederet, iam gratia non esset gratia, ut arguit Paulus ad Rom. 11. Reliquiæ secundum electionem gratiâ solus facta sunt. Si autem gratia iam non ex operibus; alioquin gratia iam non est gratia. Vnde August. de Prædest. Sanct. cap. 1. ait. Dei gratia omnino nulla est; si secundum merita nostra datur. Et cap. 2. Quia utique non est gratia, si eam vlla merita præcedunt. Similem sententiam reperit passim; & cum ego Prosper, Fulgentius, Isidorus, Anselmus, Gregorius, Bernardus. Quorum testimonia refert Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 6. num. 29. Consentit S. Thom. 1. 2. quæst. 114. art. 5. in corpore. Imo Concilium Palæst. apud August. epist. 106. definit, Gratiâ non secundum merita nostra dari, ut vera sit gratia. Et Trid. sess. 6. cap. 8. ait. Si enim gratia est, iam non ex operibus; alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratis iam non est gratia. Qua etiam de causa Concilia commemorata, ut vidimus, vnanimiter decessantur omnia omnino naturæ merita antecedentia dona gratiæ.

75 Respondent Vega lib. 8. in Trid. cap. 5. & alii, sola merita de condigno excludere rationem gratiæ; non item merita de congruo. Ob id Concilia, & Patres de rebus supra dictis tantum explodere merita de condigno solius arbitrij, sicut merita de congruo. Quod confirmari potest primo; quia donum perleuerantia gratis datum, asseritur à Patribus quanuis interdum merito de congruo impetretur. Secundò; quia Trid. sess. 6. cap. 8. ait. Gratis autem iustificari ideo dicimur: quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur. Si enim gratia est, &c. ut supra. Ex quo sic. Concilium tantum excludit ex mente Apostoli meritum de condigno tanquam oppositum gratiæ iustificationis; quia de congruo, certum est, fidem iustificationem mereri, ut concedit August. epist. 106. & probat Soar. tom. 7. de

Gratiâ lib. 12. cap. 32. Ruiz tom. de Prouid. disp. 19. sect. 4. Igitur meritum de congruo non est oppositum conceptui gratiæ. Tertio; quia, quod donum conferatur ad petitionem donatarij, non tollit rationem propriam donationis, vt pluribus probat Molin. tract. 2. de Iust. disput. 208. 238. 243. 244. & alijs in locis. Quo spectans Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 6. num. 24. dixit, impetrationem non tollere rationem gratiæ: quia petitio non inducit debitum. Ergo idem dicendum erit de quolibet merito merè congruo; quale etiam fert secum impetratio, aut petitio.

77 Nihilominus doctrinam Andree de Vega, & aliorum ferenda nullo modo est. Primo; quia Concilia, & Patres, atque etiam Apostolus vniuersaliter loquuntur; nullaque merita, permittunt, anteuertere dona gratiæ. Ergo non est eorum sententia restringenda ad sola merita de condigno. Secundò; quia Semipelagiani, contra quos Patres, & Concilia decernunt, tantum volebant vt fides adiungeretur nostris conatibus; ratioque electionis vnus præ alio non in incertum voluntatis Dei deduceretur, sed in qualescunque initium nostræ voluntatis, vt refert Hilar. in epist. ad August. Vel, vt refert Prosper, *Ideo accipiat, ideo inueniat, ideo introeat; quia petendo, querendo, pulsando bono natura bene usus est.* Ad quæ muneris satis, superquerat illis meritum congruum ex arbitrio. Igitur Patres, & Concilia, dum eorum errorem reiiciunt, meritum etiam de congruo citra dubium reiiciunt. Tertio; id meritum reiiciunt Concilia, & Patres ab operibus solius arbitrij, quod non negant eisdem operibus factis etiam a peccatore, si proueniant ex auxilio gratiæ, vt planè constat ex Augustino cap. 2. de Prædest. Sanct. & ex Prospero cap. 6. contra Collatorem. Sed meritum operum peccatoris, etiam ex gratiâ factum, tantum est de congruo, vt catholicè sentiendum est. Ergo etiam meritum de congruo operum ex natura arbitrij nascentium damnant Concilia, & Patres respectu gratiæ. Quarto; SemiPelagiani non arbitrabantur, sua illa qualiacunque initia orta ex arbitrio merita esse de condigno respectu gratiæ, sed tantum merita de congruo, vt supra num. 60. statuimus ex magis communi sententiâ. Ergo Concilia, & Patres damnantes eiusmodi initia vt gratiæ opposita, planè censent, esse illi opposita merita quæuis, etiam de congruo. Quintò; Patres, qui cum Semipelagianis decertarunt, vt Augustinus, Fulgentius, Prosper, imo & Concilia ipsa ijs loquendi modis vtuntur, quibus omni omnino quantulocunque merito congruo orto ex arbitrio contradicunt. Dicunt enim, naturam ante gratiam nihil habere, quod muneribus compensetur, sed solum, quod supplicijs castigetur. Quo sensu Araus. 2. can. 22. dixit, *Nemo habet de suo nisi mendacium, & peccatum.* Dicunt, nihil boni hominem posse sine Deo. Vnde idem Concilium can. 20. *Nulla verò facit homo bona, quæ non Deus præstet, vt faciat homo.* Dicunt, gratiam dari homini, vt bene agat; non quia bene aliquid egit; & alia in huc modum.

78 Ad primum ergo argumentum, quod opponatur, respondeo, quæcunque dona fundantur in meritis prouenientibus à gratiâ, gratiæ donari in phrasi receptissimâ à Patribus. Quia sunt gratiæ pro gratiâ; qualia non essent, si niterentur in meritis arbitrij. Vnde vita æterna gratia appellata est ab Apostolo ad Roman. 6. & à Trid. sess. 6. cap. 16. Quo etiam sensu perseveran-

tia gratia dicitur, etiam detur intuitu meriti de congruo.

Ad secundum respondeo, intentione Concilij in citatâ clausulâ esse excludere merita arbitrij, quam Semipelagiani ponebant in fide, & in alijs operibus respectu gratiæ iustificationis. Vnde per *gratiæ iustificationis* id ipsum intelligit Concilium, quod Semipelagiani adiungebant conatibus arbitrij; siue id fuerit sola forma iustificans; siue alia insuper auxilia gratiæ, quæ ad eius acquisitionem præcedunt. Per fidem autem, & alia opera præcedentia iustificationem aut possunt intelligi ea fides, & opera elicta viribus arbitrij, quæ Semipelagiani adstruebant; aut possunt intelligi fides, & opera supernaturalia, prouenientia ab auxilio gratiæ, quæ reuera præeunt saltem prioritate naturæ formalem iustificationem. Si primum: facillimus est sensus Concilij; cum certum sit, fidem, & opera naturalia, facta absque auxilio gratiæ, prout à Reliquis Pelagianorum adstruebantur, nullo modo promereri iustificationis gratiam, quidquid per iustificationis gratiam intelligatur. Si autem dicatur secundum: etiam est planus sensus Concilij; nempe, ideo nos gratis iustificari; quia licet fides, & opera iustificationem præcedentia de congruo promerantur ipsam iustificationem formalem, gratiam tamen iustificationis non promerentur; quia gratia iustificationis inuoluit, præter formam iustificantem, integram seriem donorum supernaturalium, quibus forma ipsa iustificans comparatur, incipiendo ab auxilio primo. Hanc autem seriem adæquatè, competum est, sub meritum fidei, aliorumque operum non cadere saltem defectu auxilij primi, quod iam supponitur collatum omnino gratis; quodque subinde ad eodè propriè, & strictè est gratia, vt ratione eius tota subsequens donorum series gratiæ iustificationis dicatur simpliciter, & absolute; qualis dici non posset, si primum auxilium, sub aliquod meritum caderet, vt Cineres Pelagij intendent. Videatur Vazq. 1. 2. disput. 218. à num. 43. & Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 6. à num. 50. vbi alias insuper expositiones clausulæ Concilij adiungunt.

Ad tertium respondeo, hoc nomen *gratiæ* bini sumi cum proprietate. Latè videlicet, & strictè. Latè dicitur gratia, quidquid non debetur ex iustitiâ. Quo pacto meritum congruum, petitio, & alij tituli se habentes ex parte donatarij, cui gratia fit, nec gratiæ, nec donationi opponuntur. Et hoc sensu loquuntur Molina, & Soar. locis citatis, iuxta quem dona etiam naturalia gratia dicuntur, tametsi iure creationis debita sint. In qua acceptatione fraudulenter usurpauit gratiam Pelagius, vt Patres Concilij Palestini deciperet, teste August. epist. 105. & in libris de Gratiâ Christi, & sæpe alibi. Strictè verò sumitur gratia pro dono omnino liberaliter collato absque illo titulo id exigente quouis modo ex parte donatarij. Quæ est acceptio gratiæ Theologica, atque dogmatica, quæ vitur Scriptura diuina, quamque contra Pelagium, & eius Cineres semper usurpati sunt Concilia, & Patres, vt satis ex superius dictis apparet. Et huic gratiæ prorsus gratuita non solum meritum de congruo, sed quæuis omnino exigentia siue innata, siue elicta ex parte donatarij aduersatur. Quo iure bona naturæ debita, non sunt gratia in hoc sensu. Dona etiam ad petitionem donatarij collata rationem gratiæ strictè & amittunt, vt disertè docet Soar. cap. 110. d. cita.

tracto num. 41. quod etiam tradit Ripalda disput. 19. sect. 2. num. 9. & Ruiz disp. 18. de Prou. sect. 3. quia petitio multum detrahit de perfectione liberalitatis, ac proinde de perfectione gratiæ Theologicæ, quam Patres ex Scripturis adstruunt. Vnde & vulgo solet dici carè emi, quod petitur. De quo vide dicenda infra num. 108. Addit tamen Soar. & cum eo Vazq. 7. par. disput. 92. num. 124. est petitio inter homines non obicit strictissimæ gratiæ; quia homo ex petitione aut nullum recipit obsequium, aut ad illud non attendit; respectu verò Dei obstat; quia oratio Deo facta rationem habet cultus & obsequij; atque adeò etiam cuiusdam meriti de congruo, quatenus est recognitio quædam humilis diuinæ potestatis, ac superioritatis, propriæque inferioritatis, & indigentia iuxta illud Plal. 49. *Inuoca me in die tribulationis, eruat te, & honorificabit te.*

81 Pergo, & probò propositionem tertiam ab exemplo Christi, qui est nostræ sanctitatis, atque etiam prædestinationis exemplar. Certum est enim, excellentiam illam humanitatem nullo profusus opere ex proprijs viribus elcito meruisse vni Verbo hypostatice, aut ad talem vnionem prædestinari, vt cum August. lib. 13. de Trinit. cap. 17. & lib. de Correct. & grat. cap. 11. & de Prædest. Sanct. cap. 15. & de Dono perseu. cap. vlt. & sæpe alibi tradunt Theologi cum Mag. in 3. dist. 6. & cum S. Thom. ad 3. par. Ergo nec nos per opera arbitrij mereri possumus ad gratiam adoptionis, & gloriam euehi, aut ad illam prædestinari. Quo argumento vtuntur August. locis citatis, & Fulgent. lib. de Incarnat. & grat. cap. 19.

82 Quarta. Quia fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis, sine qua impossibile est placere Deo, vt decernit Trid. sess. 6. c. 8. Ergo ante fidem nullum præcedit meritum, quod sit salutis, & iustificationis inchoatio. Sed sine præueniente auxilio gratiæ nemo potest credere, sicut oportet, vt idem Trid. definit eadem sess. 6. can. 3. supra citato. Ergo sine præueniente gratiâ nullum haberi potest meritum, quod sit initium, aut inchoatio salutis.

83 Quinta. Deus non elegit nos in Christo ante Mundi constitutionem, quia futuri eramus sancti, sed vt essemus sancti, iuxta Paulum ad Eph. 1. vt sæpe ex hoc loco ratiocinatur Augustinus, & alij Patres, prout dicebamus quæst. 1. num. 5. Rursus. *Misericordiam consequutus sum, vt fidelis essem*, ait Paulus 1. ad Timor. 1. vt legit Concilium Araus. 2. can. 25. prope medium, subdens, *Non dixit, quia fidelis eram, sed vt essem.* Ergo ex parte arbitrij nulla omnino merita aut fidei, aut boni operis præcedit misericordiam Dei donantis nobis dona gratiæ, ad illamve eligentis.

84 Sexto. Si aliquod esset ex arbitrio initium iustificationis, iam à se haberet homo, quo se ab alijs discerneret: haberet etiam aliquid, in quo posset gloriari, quasi non acceperit, contra Paulus 1. ad Corint. 4. *Quis enim te discernit? Quid autem habes, quod non accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?* Quo loco sæpe vtgent Semipelagianos Concilia, & Patres. Rursus non forte obligisset homini gratia Dei, contra illud ad Eph. 1. *In quo nos forte vocati sumus.* Et ad Colos. 1. *Qui dignos nos fecit in partem sortis sancto- rum in Lumine.*

85 Septimo. Ecclesia perenni consuetudine, vt

Patres testantur, & vltus docet, & ex Apostolo colligitur 2. ad Theal. 3. & 1. ad Timor. 2. orat pro infidelibus, vt fidem, ac iustificationem recipiant. Quorum plerique ita sunt deprauati, vt nulla præhabent bona opera orta ex arbitrij viribus, quibus iustificationis initium attribui possit. Ergo supponit Ecclesia, eos absque vilo huiuscemodi initio arbitrij per meram, atque gratuitam misericordiam Dei conuertendos esse. Quod argumentum sæpe ad rem vtgent Patres contra Pelagium, eiusque Cineres.

86 Octauo. Apostolus ad Rom. 1. & 6. ad Eph. 1. 1. ad Theal. 2. & 2. ad Corint. 2. scribens ad fideles, gratias Deo agit pro fide ab illis receptâ: ipsis verò, quòd eam receperint, gratias non agit. Ergo supponit, nihil ex proprijs, solisque viribus ad eam contulisse, sed totum esse donum gratiæ, ac liberalitatis Dei. Quo etiam argumento vtuntur Patris satis frequenter contra Semipelagianos.

87 Nonò. Præsumptio est sæpe in sacris Litteris damnata, considerare hominem in suis viribus circa ea, quæ pertinent ad suam iustitiam, & salutem. Ergo ne minimum quidem initium potest homo ex proprijs viribus ad illam præbere. Assumptum constat ex Prou. 3. *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne initaris prudentiæ tuæ.* & cap. 12. *Qui bonus est, hauriet grauiam à Domino: qui autem confidit in cogitationibus suis, impiè agit.* ad Philip. 3. *Qui spiritu seruiamus Deo, & gloriamur in Christo Iesu: non in carne fiduciam habentes.* Vnde Trid. sess. 6. cap. vlt. prope finem ait. *Abstinet autem, vt Christianus homo in se ipso vel confidat, vel gloriatur, & non in Domino.*

88 Decimò. Præuenientis, & adiuuantis gratiæ necessitatem, vel ipsa experientia deprehendunt in se, & in alijs Magistri rerum spiritualium. Mirum est enim, quam varijs modis homo interius se sentiat affectum vel circa idem pro diuersis temporibus, vel circa diuersa pro eodem. Modò enim, perspecta etiam malitia peccati, atque damnationis periculo, vires non habet ad se continentium, & tentationi succumbit. Modò eximia suauitate, & facilitate se sistit, nec cedit tentationi, quantumuis valida. Modò eidem cum graui quodam dolore, sed cum fortitudine magna resistit. Modò veluti in medio quodam statu fluctuat, nec planè assentiendo tentationi, nec planè ab illa se expediendo. Sæpe se promptum ad difficiliora experitur, dum se simul pigrum, & inertem sentit ad faciliora. Quæ omnia necessitatem, quam habemus diuinæ gratiæ ad malum vitandum, & bonum amplectendum, ostendunt.

89 Denique ratio à priori doctrinæ stabilita est. Quia merita solius naturæ omnino sunt improporcionata respectu præmij supernaturalis, quale est donum gratiæ, nec possunt vllatenus illud attingere, non solùm de condigno, sed nec de congruo; cum sint intra ordinem rerum longè diuersi generis. Ob id, vbi Patres incidunt in præmij operum naturalium, in bona tantum temporalia huius vitæ referunt. Legatur Prosper lib. 1. de Vocat. gent. cap. 2. & 7. & lib. de Ingratis cap. 39. & 41. Itaque de conceptu meriti est aliquale ius ferre secum, seu exigentiam respectu præmij, ad quod comparatur, vt quæst. 1. dictum est. Repugnat autem opus solius naturæ, quantumuis illud honestum sit, inducere ius aliquod, seu exigentiam respectu rei

supernaturalis. Quia, cum hæc ex proprio conceptu sit supra omne debitum, omnemque exigentiam naturæ: æquè repugnat, naturam habere ius aliquod ad illam elicitedum, siue morale, ac repugnat, habere innatum, siue connaturale: elicitedum enim nequit sine innato saltem mediato consistere. Haberet autem elicitedum, si aliquod opus solis naturæ viribus perpetratum rei supernaturalis meritum esset.

Scire tamen oportet, duas esse inter Theologos sententias celebres circa necessitatem gratiæ ad bene operandum. Alteram defendit acerrimè Vazq. 1. par. disput. 21. & 1.2. disput. 190. & cum eo alij dicentes, nullum omnino opus moraliter bonum, quantumvis merè naturale, sine gratiæ datæ per Christum effici posse. Atque adeò omne opus bonum moraliter, quantumvis naturale, meritorium esse de congruo donorum gratiæ, atque adeò conducentis ex se ad iustificacionem, & salutem. Vnde consequenter affirmant, totam controuersiam Patrum cum Semipelagianis eò reuocari, an aliquod bonum opus morale ex solis viribus arbitrij possit procedere. Dato enim, quòd posset, mox sequeretur, humanum arbitrium sine gratiæ initium iustificacionis, atque adeò causam prædestinationis præbere posse. Quod est Semipelagianismum damnatum. Altera verò sententia longè communior, & mihi verior, in qua subinde deinceps procedendum est, quamque non minùs acriter tueretur Soar. lib. 2. de Prædest. à cap. 10. & latius tom. 1. de Grat. & cum eo alij plurimi, est, hominem absque auxilio gratiæ datæ per Christum aliqua opera moraliter honesta ordinis merè naturalis facere posse. Huiusmodi verò opera nullatenus esse meritoria, adhuc de congruo donorum gratiæ propter improprietatem, quam habent cum illis, vt num. præced. dicebam. Vnde assertores huius sententiæ constanter affirmant, gratiam de qua Concilia, & Patres loquuntur contra Pelagium, & eius Cineres, donum esse Dei supernaturale, omnem ordinem naturæ transcendens; sine quo voluntas humana, etsi aliquid boni possit agere, nihil tamen agere potest, quod sit proficuum, aut salutare, conducentisve per se ad salutem, & vitam æternam. Ob idque Pelagium, ac Semipelagianos damnatos esse, quòd absque huiusmodi dono dicebant, posse arbitrium aliquid agere, sicut oportet, ad obtinendam iustitiam, & vitam æternam: non quòd dicebant, aliquod opus bonum moraliter viribus solius arbitrij effici posse. Itaque, quidquid sit de controuersia ista Theologica, de qua in Tractatu de Gratia. Illud est dogma contra Semipelagianos statutum. Arbitrium humanum nihil omnino sine gratiæ Christi facere posse, sicut oportet, quod ad salutem visa æterna pertineat; quibus particulis, aut similibus Concilia, & Patres vti solent. Quod autem per dogma istud meritum etiam congruum primi auxiliij gratiæ excludatur ortum ex viribus arbitrij, satis superque hætenus ostensum est.

90 Quòd si primum auxilium gratiæ, à quo exorditur tota series effectuum prædestinationis, de quibus nunc agimus, ex merito arbitrij esse non potest, conficitur planè, neque posse ex parte nostrà esse causam aliquo modo meritoriam totius prædestinationis; siue integra prædestinatio sumatur pro cumulo omnium effectuum eius, siue etiam pro actibus diuinis, in quibus ea consistit. In quo articulo etiam errarunt Massilien-

ses, vt quæst. 3. notauimus. Quibus ex Catholicis supra relatis nonnulli videntur accessisse, vt Baco, Iauelus, Argentina, & Michael Medina. Quamquam autem quoad hoc Concilia expressè non damnant Semipelagianos; virtute tamen damnant apertè, quoties decernunt, nullum ex parte nostrà dari meritum gratiæ Dei. Sublato enim merito omnis gratiæ, necessariò tollitur meritum totius prædestinationis, quæ, quouis modo accipiat, donum omnino gratuitum est; vt contra Semipelagianos ex instituto demonstrant Augustinus, Fulgentius, & Prosper varijs in locis suorum operum ex diuinis Scripturis, præsertim ex illo ad Rom. 11. *Reliquia secundum electionem gratiæ salua facta sunt.* Adde, nonnullos ex Auctoribus Catholicis, qui aliquod genus meriti, aut dispositionis admittunt ex parte arbitrij ad dona gratiæ; negare nihilominus causam integræ prædestinationis. Quia censent, eiusmodi meritum, aut dispositionem inter effectus prædestinationis debere computari. Ita Durand. Ricard. Scot. Driedo, & alij. Quod qua ratione possit esse verum, ex dicendis disput. 43. constabit.

Propositio 2.

Homo solis arbitrij viribus nequit ad dona gratiæ disponi; & consequenter nec toti suæ prædestinationi causam præbere per aliquam postiuam dispositionem, quæ congrua sit congruitate intrinsecâ.

Hæc propositio ex doctrinâ præcedentis est manifesta. Nam, vt statimus supra num. 70. dispositio congrua congruitate intrinsecâ respectu gratiæ non potest non illam mereri saltem de congruo. Constat autem ex doctrinâ propositionis præcedentis meritum congruum respectu gratiæ ex viribus solius arbitrij haberi non posse. Adde, dispositionem congruitate intrinsecâ congruam, ex proprio etiam dispositionis conceptu præciso à conceptu meriti repugnare conceptui gratiæ ratione exigentiæ, & iuris, quod habet ad illam; quod satis est, vt nequeat præcedere dona omnia gratiæ iuxta argumentum secundum factum pro præcedente propositione.

Obijciunt tamen aliqua Doctores Catholici contra doctrinam huius, & præcedentis propositionis. Primò Durand. Natura suis viribus præparat materiam ad animam rationalem infundendam à solo Deo. Ergo poterit suis viribus præparare animam ad gratiam; licèt hæc à solo Deo infundenda sit. Nego consequentiam. Quia anima rationalis est forma naturalis, cuius exigentia non repugnat naturæ. Secus gratia. Sed estò possibile esset, vt natura se ad gratiam disponderet dispositione eam exigente; defecto factis non esset talem dispositionem admittere ob argumenta supra facta.

91 Secundò obijcitur. Attritio vndequeque naturalis est dispositio sufficiens ad sacramentum Baptismi, & Pœnitentiæ, atque adeò ad recipiendam gratiam etiam iustificantem per sacramentum conferendam: cuius impetratoria est attritio intra sacramentum, vt habetur in Trident. sess. 14. cap. 4. Ergo actus à solo arbitrio procedens potest disporre ad gratiam, & illam impetrare. Concedunt antecedens Sor. Can. Vict. & Vega. cum

cum alijs Thomistis apud Soar. lib. 2. de Prædestin. cap. 7. num. 11. & tom. 4. in 3. par. disput. 2. sect. 2. & disput. 8. sect. 6. Et apud Ripald. disput. 17. sect. 9. Et negant consequentiam. Quia sacramenta sunt privilegiata. Sed hæc doctrina non videtur tuta; quia Trident. supra de attritione disponenti ad iustificationem definit, fieri ex dono, & auxilio Spiritus sancti. Sine quo nullus actus potest esse idonea dispositio ad iustificationem, ut satis ex argumentis supra factis est notum. Quare negandum est antecedens huius: de quo plura Soar. locis citatis.

95 Tertiò obijcitur. Actus supernaturalis potest mereri de congruo unionem hypostaticam. Ergo actus merè naturalis poterit mereri auxilium gratiæ; utpote quod minus excedit quoad valorem actum naturalem, quam unio supernaturalis. Nego consequentiam. Quia unio hypostatica non transcendit exigentiam actus supernaturalis, quantumvis eum superet in valore; quia pertinet ad eundem ordinem supernaturalitatis cum illo. Auxilium verò naturale supra exigentiam est actus naturalis; etsi eum non ira superet in valore: ob idque sub meritum eius cadere nequit. Sed estò posset absolute: defacto, seu iuxta præsentem providentiam non posset. Cum confiter ex Ecclesiæ definitione, actus à solâ naturâ manantes non promereri dona gratiæ.

96 Quartò obijcitur commune illud, & receptissimum Theologorum axioma. *Faciendi, quod in se est, Deus non denegat gratiam.* Ex quo videtur inferri conatibus naturalibus solius arbitrij gratiam adiungi. Variæ sunt axiomaticæ expositiones. Prima asserentium, faciendi, quod in se est, viribus naturæ, conferri gratiam tanquam merenti illam de congruo, aut se disponenti ad illam proximè, vel remotè. Horum plures citauimus num. 67. pro primâ, & secundâ sententiâ. Eorum tamen doctrinâ in superioribus reiecta est. Secunda expositio est aliorum, qui dicunt, faciendi, quod in se est, viribus naturæ adiungi gratiam ob opus factum, non tanquam ob meritum, aut dispositionem; cui gratia aliquo modo debita sit, sed tanquam ob conditionem, cui ex lege Dei est alligata. Hos etiam rejiciemus propositione 4. Tertia expositio est Soar. lib. 3. de Auxil. cap. 2. à num. 6. & lib. 2. de Prædestin. cap. 18. & aliorum apud Ripald. disput. 30. num. 2. qui etiam intelligunt dictum axioma de faciente, quod in se est, viribus naturæ. Non quia opera naturæ quidquam conferant positivè ad obtinendam gratiam; sed quia negativè conferre possunt, impediendo scilicet peccata, quæ obstruere possent gratiæ. Huic expositioni consentit Ruiz disput. 22. de Providen. sect. 3. Addens, facere, quod in se est, per vires naturæ, prodesse etiam ad obtinendam gratiam tanquam causam per accidens, & occasio, non data ab homine, sed à Deo accepta, iuxta dicenda proposit. 6.

Quarta expositio est Vazq. 1. par. disput. 91. cap. 10. & aliorum explicantium axioma de faciente, quod in se est, ex auxilio gratiæ præuenientis; cui ob id confert Deus vteriora, & copiosiora auxilia. Quinta expositio est Herice disput. 27. cap. 5. aientis, facientem, quod in se est, viribus naturæ physicè manere magis dispositum, seu aptum ad dona gratiæ, quam non facientem: æquè, ac homo physicè aptior est ad ea dona, quam brutum, & habens bonam indolem, quam habens pravam. Deum autem statuisse legè infallibili

vel pro suo beneplacito, vel ob eam physicam aptitudinem, conferre gratiam facienti, quod in se est: quod longè abest à Semipelagianismo, nec quidquam detrahit rationi gratiæ. Sexta denique expositio est Ripald. dictâ disput. 20. per totam, dicentis, quoties homo agit iuxta id, quod sibi datum est, ut actum virtutis moralis eliciat, Deum ex infallibili lege adesse illi per præmium, auxilium supernaturale, ut salutariter operetur, vel eliciendo simul cum actu naturali actum supernaturalem eiusdem motiui, vel mouendo se ad actum naturalem per supernaturale auxilium, quod satis erit, ut ille euadat meritorius. Inquam sententiam adducit Molinam. Modò explanationes istas examinare non oportet, remitto examen ad Tractatum de Gratia. Sat sit sciuisse, quot modis axioma propositum in sensu omnino tuto in fide possit exponi. Ex quibus patet, quo pacto Infideles etiam, qui non audierunt Euangelium, faciendo, quod in se est, possint ad salutem venire. De quo plura Ripalda disput. citatâ.

Restat nunc, ut videamus qua censurâ digna sit sententia, quæ meritum aliquod, seu dispositionem meritoriam ortam ex viribus solius arbitrij præmittit ante dona gratiæ. Eam liberant à censurâ erroris Semipelagiani, qui censent, Semipelagianos meritum de condigno respectu gratiæ tribuisse viribus arbitrij, Conciliaque, & Patres subinde hoc solum meritum detestasse; ita Franc. Turr. Vega, & Coninc. citati quæst. præceden. num. 59. Quam verò sit falsum fundamentum, quo Doctores isti nituntur, satis, superque supra monstratum est. Consentit Lessius cap. 10. de Efficaciâ gratiæ num. 29. volens, Massilienses solum damnatos, quod proximam dispositionem ad iustificationem ex viribus arbitrij posuerint; contra quod non est, admittere meritum congruum remotè impetrans auxilia gratiæ præuia, ad iustificationem. Sed hoc etiam falsum esse, ex dictis in hac, & præced. quæst. constat. Propterea sententiam dictam grauib. censuris notant Doctores relati num. 67. pro tertiâ sententiâ. Zumel ait, ut minimum esse erroneam. Sotus, & Lorea, malè apud Scholasticos audientem. Bellarm. Molin. Vazq. & alij Pelagianam. Tyletanus, in Trident. damnatam; quibus subscribit Ripalda asserens, esse contra Concilia, & Patres. Soar. lib. 2. de Prædestin. cap. 7. num. 21. de sententiâ asserente ex viribus arbitrij dispositionem proximam ad iustificationem ait, eam ab errore Pelagianorum, nedum Semipelagianorum, defendi non posse. Dixerat autem cap. 6. num. 47. sententiam ponentem meritum congruum ante primum auxilium gratiæ, etsi non sit aperta hæresis; quia non est prorsus certum, Concilia excludere plus, quam merita de condigno, esse tamen doctrinam vitandam, utpote iam offendentem multorum aures.

98 Sed quid dicendum de tor, tamque grauib. antiquis Doctoribus, qui supradictam sententiam sequuti sunt. Dico eos varijs modis à recentioribus excusari. Tametsi Soto, Lorea, & alij, illos in Semipelagianismum incidisse pronunciant. Nonnulli, ut Ruiz disput. 21. de Providen. & alij dicunt, admittentes dispositionem ad gratiam ex viribus arbitrij de dispositione negativâ, aut per accidens occasionali posse pie exponi iuxta doctrinam tradendam infra proposit. 6. Qui verò dicunt, per sua naturalia posse hominem ad iustificationem disponi, eos interpretatur Ripalda supra

supra num. 60. de actibus à gratiâ procedentibus circa motiua naturalia occurrentia iuxta ordinariam seriem caniarum. Qui verò expressè ponunt meritum congruum ex arbitrio respectu gratiâ, vt sunt Duran. Gab. Scot. Beagom. & Almay. eos etiam interpretatur Ruiz de merito improprie, & negatiuè sumpto, pro defectu scilicet demeriti. Ripalda verò, omnes vniuersaliter, censet, probabiliter exponi posse demerito, seu dispositione non exigente gratiam, sed extrinsecè terminante exigentiam eius: quam dispositionem supra num. 70. extrinsecè tantum congruam cum eodem Ripaldâ appellauimus, eodemque modo appellat ipse meritum, sed valde improprie: quia meritum nullo modo dicitur, quod aliquo modo non exigit primum, etsi dicatur dispositio, quæ nullo modo exigit formam, sed ab illâ exigitur. Alij denique antiquiores exculant, quòd non aliter, quam ex gratuita lege Dei, censuerint, operibus naturæ dona gratiæ alligata esse, iuxta dicenda proposit. 4.

Propositio 3.

99 Juxta prouidentiam præsentem, quam testantur Scriptura, Concilia, & Patres, nequit natura proprijs viribus disponi ad gratiam, adhuc dispositione extrinsecè congruâ, atque adeò neque istud genus causæ præbere ad totam prædestinationem.

Ita Ripalda disput. 18. sect. 2. num. 7. Idemque censendi sunt velle omnes Theologi citari pro tertiâ sententiâ num. 67. dum vniuersaliter reijciunt omnem dispositionem ad gratiam moralem, & positiuam, partamque viribus naturæ. Pleraque etiam argumenta facta pro primâ propositione hanc probant efficaciter. Nam, si dispositio ad gratiam, de qua in eâ est sermo, daretur, humanum arbitrium propria virtute, & sine gratiâ faceret aliquid proficuum ad salutem, ipsiusque salutis præberet initium, exordium, aut inchoationem; in eademque proprijs viribus conaretur, & moueretur. Deinde Deus nostram voluntatem expectaret, gratiâque daretur homini, non solum vt bene agat, sed quia bene egit. Præterea fides non esset humanæ salutis initium. Denique discretio Prædestinati à Reprobo ab humano arbitrio sumeretur; homoque de aliquo posset gloriari, quod non acceperit. Quæ omnia absurda sunt contra Scripturam, contra Concilia, & Patres, vt ex dictis circa primam propositionem constat.

300 Adde cum eodem Ripaldâ num. 8. neque ex naturâ rei, seclusâ lege prouidentie præsentis, posse naturam proprijs viribus disponi ad dona gratiæ per dispositionem congruam tantum extrinsecè, de qua nunc agimus. Quia, licet non repugnet, ens supernaturale exigere ad sui existentiam aliquid naturale, vti omnia dona gratiæ exigunt animam vt subiectum; quæ est quid naturale. Ceterum ad adstruendam in ipsis donis gratiæ huiusmodi exigentiam respectu alicuius dispositionis moralis merè naturalis, à soloque arbitrio productæ; prout oporteret, vt ea esset extrinsecè congrua, nullum est fundamentum; potius adest ad talem exigentiam negandam. Quia non est credendum, gratiam defecto contra propriam exigentiam conferri. Ast confertur

absque omni præiudicio dispositione naturæ, vt ostendimus. Ergo exigentiæ gratiæ non est, supponere aliquam dispositionem naturæ. Et quidem ad gratiam actualem non apparet, quomodo dispositio moralis possit requiri; maxime, cum ea defecto hominibus non querentibus Deum, sed ipsi repugnantibus, atque adeo positivè indispositis conferatur. Dona autem habitualia si quam dispositionem exigunt, supernaturalem, vtique exigent, vt potè sibi magis proportionatam, non verò naturalem: præterquam quòd neque est certum, supernaturalem exigere ita pte naturâ; tamen defecto illam aliquando supponant, vt patet in habitu iustificante, cuius dispositio est contritio. Hoc enim non ex naturâ habitus, sed ex lege Dei congruâ, & moralij accidere, probabiliter dici potest. De quo suo loco.

Rogas, an sit Semipelagianum, adscribere arbitrio hoc genus moralis dispositionis ad gratiam. Respondeo ita videri propter argumenta facta. Maxime, cum Cassianus eos conatus naturæ tribuerit, quos gratia Dei exigit, vel expectet, vt videre est Collat. 13. cap. 13. quæ est proprietatis dispositionis, de qua nunc loquimur. Nihilominus Ripalda supra num. 13. non censet improbabile, alienum esse à Semipelagianismo, tribuere naturæ ante gratiam istud genus dispositionis extrinsecè tantum congruæ: quasi sola congrua intrinsecè sit in Semipelagianis damnata. Atque ita excusat Theologos antiquiores tanquam loquutos de priori: adducens pro sua opinione Ricardum, Ariasmontanum, Lessium, Valent. Soar. Pennotum, & Lorcam.

Propositio 4.

Operibus solum arbitrij, adhuc ex lege merè gratuita Dei, non sunt annexa dona gratiæ defecto. Proindeque neque hac ratione possunt illa causam prædestinationi præbere.

Suppono, nullam esse legem statutam à Deo de non conferendis donis gratiæ, nisi habentibus præiudicia aliqua opera naturæ. Quæ certum est, non habentibus sæpe illa conferri. Vnde Ista 65. dicit. *Inuentus sum à non querentibus me.* Et Concilium Arausie. 2. can. 4. damnat eum, qui dixerit, Deum ad conferendam gratiam expectare voluntatem humanam. Patres etiam id sæpe probant exemplo eorum, qui dum vacabant prauis operibus, vocati sunt à Deo, & conuersi, vt Paulus, Mathæus, & alij. Id quod etiam fatebantur Massilienses, vt constat ex Cassiano locis citatis supra dicente, nunquam gratiam anteuertere conatus voluntatis: & ex Prospero sapissimè id ipsum testante in libro contra Collatorem cap. 7. & sequentibus.

Deinde suppono, Deum pro suo beneplacito bene potuisse alligare gratiam operibus solum arbitrij, quin hæc ob id vllam rationem meriti, aut dispositionis fortiterent respectu gratiæ; quemadmodum, si statuisset inducere formam ignis in subiectum album, non ob id albedo esset dicenda dispositio ad formam ignis, & multo minus meritum eius. Quod autem defecto non ita alligauerit lege aliqua vniuersali gratiam operibus arbitrij, vt habenti

talía opera gratia infallibiliter conferatur, id est, quod propositio præfens affirmat.

104 Quam nobiscum tenent Vazq. 1. par. disput. 91. cap. 10. Soar. lib. 2. de Prædestin. cap. 7. num. 24. Torres Opuſc. 4. disput. 1. dub. 2. Granad. controu. 8. de Gratia tract. 6. disput. 1. sect. 7. Ex Thomistis Aluarez de Auxil. disput. 56. Albelda. 1. par. disput. 74. sect. 2. Zumel 1. 2. quæst. 112. artic. 3. Machin 1. par. disput. 47. sect. 2. cap. 3 & communiter recentiores Dominicani. Quorum aliqui vnam assertorem huius legis faciunt nostrum Molinam, sicut alia ei attribuunt ab eius mente aliena, adeo vt illum, si Deo placeat, Semipelagianismi dament. Quem tamen egregie ab istis vindicant Herice 1. par. disput. 27. cap. 2. & Ripalda disput. 18. sect. 3.

105 Probat igitur propositio fere, vt præcedens. Quia, si conatibus arbitrij, adhuc ex lege Dei, subiungeretur infallibiliter gratia. Iam proprijs viribus homo aliquid saluti proficuum operaretur. Iam præberet initium, & exordium suæ iustificationi sine adiutorio gratiæ. Iam vigilantibus, quærentibus, pulsantibus absque gratiâ adiungeretur misericordia Dei. Iam Deus sæpe saltem expectaret voluntatem humanam ad conferendum illi gratiam. Iam homo proprijs viribus ab alio discerneret: de suoque posset gloriari, quasi non accepisset. Quæ omnia absurda sunt damnata à Concilijs, & Patribus, vt vidimus proposit. 1. Accedit, quod sæpe relinquitur, qui pluribus bonis operibus incumbebat, & assumitur ad gratiam, qui pauciora, vel nulla opera honesta præmiserat, vt habet August. lib. 1. ad Simplic. quæst. 2. & probat Soar. lib. 2. de Prædestin. cap. 7. num. 20. Quod non fieret, si prædicta lex esset statuta. Denique dari defacto huiusmodi legem, aliter, quam ex diuino testimonio, conitare non potest. Sed nullum datur testimonium illam adstruens. Ergo non est asserenda. Probo minorem. Quia testimonia, quibus annectuntur dona gratiæ operibus nostris, qualia sunt ea, quibus actibus virtutum moralium promittitur remissio peccatorum, & abundantia donorum cælestium, aptius explicantur de operibus factis ex gratiâ, quam de operibus solius arbitrij. Illud etiam Facienti, quod in se est, &c. aptius etiam alijs modis explicatur, quam per hanc legem, vt vidimus num. 96. Quod autem Deus omnibus auxilijs sufficientia ad salutem infallibiliter provideat, iuxta illud Pauli *vult, omnes homines saluos fieri*, potius arguit legem præueniendi omnes auxilijs gratiæ, quam adiungendi hæc conatibus arbitrij. De quo vide plura apud Ripald. disput. 20. per totam.

106 Nihilominus non est improbable, sententiam adstruentem huiusmodi legem ab errore Massiliensium posse excusari. Quandoquidem eam probabilem reputant Medina 1. 2. quæst. 109. artic. 6. & 3. par. quæst. 49. artic. 6. Canus Relect. de Sacram. par. 2. Pennot. lib. 6. cap. 13. Lessius de Auxil. in append. ad cap. 10. Ripald. disput. 18. sect. 3. sine. Fauent Corduba lib. 2. quæst. 4. Cartag. discursu 8. de Prædestin. ad primum. Vega lib. 3. in Triden. cap. 12. 5. Tho. quæst. 14. de Verit. artic. 11. ad 1. & in 4. distinct. 20. quæst. vnic. artic. 1. quæst. 1. in corp. & alij. Imo Pennotus, & Lessius aiunt, maiorem partem Theologorum antiquorum per trecentos annos, & amplius huic adhæsisse opinioni. Quare eos, qui illam erroris Semipelagianii damnant rigidos censores appellant.

Propositio 3.

Defacto, & iuxta prouidentiam, 107 præsentem oratio habita ex viribus solius arbitrij dona gratiæ non valet impetrare; atque adeo nec toti prædestinationi causam præbere.

Propositio est certa, etiam loquendo de oratione præcisè secundum vim, quam habet impetrandi sibi propriam, in quantum est manifestatio, siue propositio quædam propriæ indigentia, ac desiderij facta Deo; quæ vis diuersa est à vi merendi competente etiam orationi, in quantum est obsequium Dei. Probat igitur primò; quia Paulus ad Roman. 8. ait. *Quid oremus, sicut oportet, nescimus, sed spiritus postulat pro nobis*; id est, inspirat postulandi affectum, vt interpretatur August. epist. 105. Et Ioan. 15. dicit Dominus, *Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quodcumque volueritis petitis, & fiet vobis*. Quod ad rem exponit Chrysoſt. homil. 75. Secundò hæc veritas expressè definitur in Concilio Arausico, 2. can. 3. & 6. quorum verba habes supra num. 73. Tertiò hanc veritatem tradunt etiam Patres, dum causam agunt gratiæ contra Semipelagianos, August. de Dono perseuer. cap. 23. Ipsi contra Callatorem cap. 4. & lib. de Ingratis cap. 25. & lib. 1. de Vocat. gent. cap. 8. Eisdemque vniuersalibus argumentis probatur præterea, quibus præcedentes. Quia oratio impetrans gratiam, opus est salutare. Initium, exordium, & inchoatio salutis. Inuoluit etiam in suo conceptu desiderium salubre gratiæ petitiæ. Ergo nequit ex viribus arbitrij procedere. Alioquin per eam homo se discerneret; de suoque posset gloriari. &c. vt in superioribus ratiocinatum sumus.

108 Adde, per orationem non solum, vt meritò est apud Deum, sed etiam, vt est specialiter modo impetratoria, auerendam penitus fore rationem perfectissimæ gratiæ Theologicæ, quam prædicant Scripturæ, & Patres, si ea ex viribus solius arbitrij præcederet, atque impetraret gratiam ipsam, vt dicebamus supra num. 80. Etenim oratio, etsi non inducat debitum obsequij meritum proprium præcisè, qua impetratoria est specialiter, non potest non, si competentur fiat, aliud quoddam genus debiti cuiusdam connaturalitatis inducere, vt bene docet Ruiz disput. 18. de Prouidentia sect. 3. num. 9. Primò; quia omnis causa per se iure exposcit effectum, in quem suapte naturâ propendet, eique subinde effectus debito quodam connaturalitatis debitus est. Oratio autem causa per se moralis est effectus per ipsam petiti; in quem tantâ vi propendet naturâ suâ, vt vel durissimi, & avarissimi homines soleant eâ flecti ad concedendum, quod petitur; imo & cogi, si ea sit conitans, & diuturna: præces enim importunæ, vt aiunt, vim coactionis habent; vt patet in parabola illâ petentis ab amico tres panes, eosque vel propter improbitatem, perseuerantiamque obtinentis Lucæ 11. Secundò; quia omnis exigentia competens, atque rationalis ius sibi vendicat accipiendi id, quod exigitur tanquam aliquo modo debitum, vt patet in exigentia causarum respectu effectuum, & in exigentia meriti respectu præmij. Sed oratio sua-

pte

pte naturā est exigentia, & petitio, ad cuius instar metaphoricē cetera dicuntur exigentia, vel petitiones. Ergo, si competenter fiat, ali- quale ius sibi vendicari ad obtinendum id, quod petitur. Quo non potest non detrahere aliquid de strictissimā ratione gratiæ, ac liberalitatis dantis.

109 Hinc infero contra Ripaldam disput. 19. sect. 3. neque in alio genere providentiæ posse hominem per orationem merè naturalem à solo arbitrio sine auxilio gratiæ nascentem impetrare à Deo dona supernaturalia. Quoniam impetratio orationis propria non est, ubi id, quod confertur, debito aliquo congruitatis, seu connaturalitatis non est debitum orationi. Repugnat autem, orationi merè naturali dona supernaturalia deberi quovis modo, utpote quæ ex proprio conceptu omne ius, omnemque exigentiam rerum naturalium transcendunt. Itaque non minus repugnat, per orationem, quam per meritum solius arbitrii dona supernaturalia impetrari. Per meritum autem adhuc de congruo ortum ex solo arbitrio ea impetrari non posse, adhuc diuinitus, constans res est apud Ripaldam. Nec refert, quod opponit. Deum non minus oratione naturali, quam naturali miseriā hominis moueri posse ad ei miserendum. Nam istud genus motionis etiam merito naturali potest competere iuxta dicenda proposit. 6. & 7. Illud tamen ad propriam impetrationem nil confert. Quia non est motio per se ab obiectis istis proprio aliquo titulo, siue iure inducā, sed tantum à Deo pro suo merito beneplacito ex illis occasionaliter accepta. Ex quibus patet, orationem doni supernaturalis à solo arbitrio procedentem improportionatam petitionem esse eius doni, eaque de causa, licet rauerā sit exigentia, seu petitio formalis eius, nullum tamen sibi ius vendicare impetrandi illud.

Propositio 6.

110 Deus ex operibus solius arbitrii, non solum bonis moraliter, sed etiam prauis sæpe accipit occasionem ad conferenda dona gratiæ: sicut & ex alijs rebus arbitrio non subditis tum intrinsicis homini, tum ei extrinsecis. Unde huiusmodi occasiones præbere prorsus per accidens conducentes ad collationem talium donorum, à viribus humani arbitrii alienum non est: quin aliquid ob id detrahatur de perfectione gratiæ Dei.

Nullus Theologorum dissentire potest ab hac propositione, nec vllum de eā Catholicis potuit cum Semipelagianis esse dissidium. Eius doctrinam latè prosequitur Ruiz disput. 16. de Prouiden. per totam. Probanda autem est, & declaranda tum in omissionibus, tum in actibus humani arbitrii, à quibus Deus occasionem capit dona supernaturalia imperiendi iuxta suauem dispositionem sapientiæ, ac providentiæ suæ. Primum enim, cum peccatum impedimentum sit legitimum diuinæ gratiæ, quidquid quoquo modo peccata, eorumve malitiam præcauet, vitat, minuit, vel extenuat, id occasio solet esse, ac veluti causa per accidens consequutionis gra-

tiæ. Ita se gessit ignorantia Pauli respectu gratiæ, quam accipit à Deo, ipso testante 1. ad Timoth. 1. *Misericordiam consequutus sum; quia ignorans feci in incredulitate.* Ita etiam sæpe con- tingeret, ut homo se à peccatis abstinens, & in operibus virtutum naturalium se exercens, quantum ex viribus arbitrii possibile est, diuinæ largita- tis dona recipiat, quæ non recepisset, si grauium criminum obstaculum opposuisset; quo solent ho- mines interdum ita diuinæ gratiæ venam obstruere, ut miserè obcæcati in cæno peccatorum hæ- rant vsque ad extremam cordis duritiam. Soler etiam Deus ex ipsis peccatis ansam sumere ad tan- gendum suā gratiæ corda, sæpe enim videmus homines peccatis deditos ipsa peccatorum experi- entia, aut etiam nauca erudiri ad meliorem frugem, iuxta illud Ierem. *Arguet te malitia tua.* Siue, ut legit Hierem. *Erudiet te prauitatio tua.* Siue, ut legit Ireneus lib. 4. aduersus hæ- res cap. 72. *Emendauit te abscessio tua.* Non quod peccatum, aut abscessio sit causa per se erudiens, aut emendans; sed quia est occasio per diuinam gratiam accepta. Huc facit parabola illa filij fa- milias dilapidantis bona sua cum meretricibus, & postea ad patrem suum redeuntis Lucæ 15. & alia id genus.

Præterea bona indoles, acies ingenij, iudi- cium maturum, bona educatio, honorum contum- bernium, exempla, libri pij, recessus à tumultibus, & his similia occasiones sunt, quæ diuinæ gra- tiæ frequentius accipit, quam oppositas, ut satis experientia comprobatur. Scientiæ etiam naturales, ut Dialectica, Philosophia, Astrologia, alique naturalium rerum, atque historiarum cognitiones non raro ad diuinam gratiam viam occasionaliter solent sternere. Aegritudo itidem, corporis dolor, lassitudo virium, inedia, vigilia, tranquillitas animi vel inuata, vel acquisita, & alia huiusmodi non partiam oportunitatem ad accipiendam gra- tiam præstant. Quippe omnia hæc non abs iure, & sine vllā iniuriā diuinæ gratiæ dispositiones dici possunt, quæ physicè aptiorem reddunt animam ad eam recipiendam cum fructu, qualesque prob- de Deus nonnunquam ut condiciones quasdam in- tueretur ad eam conferendam. Negari enim non potest, gratiam sine vllō sui detrimento exigere subiectum aptum naturalis ordinis, cui inhaereat; quale est humana natura, præ bellumā, cuiusque naturales potentiæ intellectus, atque voluntas. Quidni inter homines alij alijs physicè aptiores erunt ad dona gratiæ recipienda, fouenda, & fa- cundanda. Idque vel ex nativā complexionem, vel ex adiunctis accidentibus solius naturæ viribus ac- quisitis. Inter quos non malè recensuit Hierem. disput. 27. cap. 5. actus virtutum naturalium eliciti viribus arbitrii. Nam & hi physico quodam mo- do adaptant magis subiectum gratiæ ad eam cum fructu recipiendam.

Cæterum; ut conspicuè appareat, præ- dictas causas per accidens, siue condiciones siue occasiones, siue físicas dispositiones tum posi- tiuas, tum negatiuas ad dona gratiæ vberiora, aequaliter conducentes nihil omnino derogare conceptui strictissimæ gratiæ; scire oportet, can- cta hæc nullum omnino ius, nullum debitum, nul- lam exigentiam siue physicam, siue moralem in- ducere respectu gratiæ. Ex quo duo sequuntur. Primum. Etsi Deus intuitu eorum quandoque gratiam conferat, liberrimè nihilominus illam conferre. Secundum. Etsi ex eis Deus ad conse- rendam gratiam moueatur, ea tamen proprie non

esse causas morales per se inducentes Deum ad id ipsum; sed occasiones quasdam, quas Deus assumit ad impetenda dona sua suauius, & accommodatè ad naturas rerum, earumque seriem, & ordinem naturalem. Nec refert, Deum quandoque huic gratiam conferre; quia talem habet dispositionem physicam: illi autem similem negare gratiam; quia simili dispositione caret. Hoc enim nihil derogat gratiæ ob rationem dictam: quia etiam confert Deus homini gratiam, quam negat bruto; quia homo habet capacitatem, quam brutum non habet: & tamen gratia facta homini non ob id amittit quidquam de perfectione gratiæ.

113

Vtque plenius constet, quam liberè Deus suæ gratiæ dona distribuatur, non obstantibus, anulis prædictis, quibus ad ea distribuenda occasionaliter induci solet modo explicato, scpe ijs, qui magis apti physicè videbantur ad dona gratiæ vel à natura ipsa, vel ab adiunctis arbitrio acquisitis gratiam Deus negat, quam confert alijs simili aptitudine, aut dispositione carentibus. Quod frequenter ponderat Augustinus varijs in locis, præsertim lib. de Dono persever. cap. 14. & de Prædestin. Sanctor. cap. 15. adducens illud Pauli 1. ad Corinth. 1. *Stulta mundi elegit Deus, ut confundat sapientes: & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia: & ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea, quæ non sunt, ut ea, quæ sunt destrueret: ut non gloriatur omnis caro in conspectu eius.* Et lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. circa finem ait. *Non enim habeo, quod intuear in eligendis hominibus ad gratiam salutarem, si ad examen huius electionis aliqua cogitatione præmittor, nisi vel maius ingenium, vel minora peccata, vel utrumque addamus etiam, si placet, honestas, vtilisque doctrinas.* Et paulò post. *Sed cum hoc statuerò, ita me ridebit ille, qui infirma mundi elegit, ut confundat fortia: & stulta mundi, ut confundat sapientes, ut cum intuens pudore correptus, ego irideam multos & præ quibusdam peccatoribus castiores, & præ quibusdam piscatoribus oratores.* Consonat Isidorus lib. 2. de Summo bono cap. 6. & alij. Ex quo patet primò, prædictam physicam aptitudinem etiam in ijs, ubi reperitur, non esse certam rationem gratiæ acceptæ: quia fieri poterit, ut Deus ex illà ad gratiam dandam motus non fuerit. Secundò, Deum iuxta diuersos suæ providentiæ fines interdum ex maiori subiecti aptitudine, interdum ex minori occasionem capere ad sua dona gratiæ largienda.

114

Sed dicit aliquis. Massilienses non videntur amplius exposuisse, quam occasiones ad gratiam, dicente Cassiano Collat. 13. cap. 13. *Occasionem quodammodo quærens, quibus humana segnitia torpore discussa, non irrationabilis munificentia suæ largitas videatur.* Et nihilominus damnati sunt. Ergo fas non est, tribuere arbitrio ad huc occasiones captandæ gratiæ. Respondeo, Cassianum loqui de occasione per se influente, & exigente gratiam per modum meriti, ut clariùs loquitur in alijs locis. Id quod hic etiam satis explicat, ut constat aperte ex contextu. Occasionem autem, quas nos admittimus, longè diuersæ rationis sunt, ut satis explicatum est.

115

Addo, Deum ex prædictis occasionibus, conditionibus, seu physicis dispositionibus, aut saltem ex plerisque earum fortasse non moneri defacto ad decernendam gratiam, ita, ut simpliciter sit verum, Deum gratiam conferre homini;

quia talem dispositionem habet; sed potius contra verum sit, Deum talem dispositionem ei procurare, ut aptior ad suscipiendam gratiam euadat: quo casu huiusmodi dispositio, etsi physicè ad gratiam aliqua ratione conducatur, aut etiam intentionaliter ordine executionis, ordine tamen intentionis potius erit effectus gratiæ in genere causæ finalis. Quo fiet, ut nullo modo sit ansa, occasio integræ prædestinationis: quia erit vnus ex effectibus eius iuxta doctrinam tradendam infra disput. 43.

Propositio 7.

Opera à solo arbitrio sine ope gratiæ facta benè possunt de potentia Dei absolutà præbere causam, & motuum prædestinationis, atque etiam discretionis Prædestinatorum à Reprobis: non quidem per modum meriti, aut impetrationis, sed per modum cuiusdam conditionis, cui Deus suam gratiam alligaret.

Ratio est; quia in tali genere providentiæ nulla est repugnantia. Deus enim quibuscunque operibus bonis etiam improprietatis ad meritum donorum gratiæ, & gloriæ, potest pro suo arbitratu alligare collationem talium donorum, eorumque prædestinationem. Maxime, cum opera honesta, naturalia amabilia sint, & expetibilia, respectu Dei. Consentit Ruiz disput. 26. de Providentia, sine, & disput. 5. de Prædestin. sect. 5. Addens tamen, huiusmodi genus providentiæ moraliter esse impossibile Deo: quia esset minus congruum, & decens diuinam sapientiam, & bonitatem. Quæ additio doctrinam supponit de necessitate morali, quam secundum hunc Auctorem Deus habet ad eligendum optimum. De qua nos egimus latè supra disput. 3. quæst. 3.

QVAESTIO V.

An per opera ex gratiâ facta mereatur quis, aut mereri possit totam suam prædestinationem.

Chamus in 1. distinct. 41. quæst. 1. & Gabriel 117 quæst. 1. artic. 2. & 3. intelligentes nomine prædestinationis solum decretum dandi gloriam, consequenter dixerunt, hominem per opera ex gratiâ facta suam prædestinationem mereri. Similiter Bonauen. in 1. distinct. 41. artic. 1. quæst. 1. & Iaculus 1. par. quæst. 23. artic. 3. comprehendentes tantum sub prædestinationis effectus justificationem cum perseverantiâ finali, & gloriam, dixerunt, prædestinationem sub meritum hominis à gratiâ procedens cadere. Verùm Doctores isti reipsè nil docent à veritate alienum; tametsi nomine prædestinationis strictius, quam par est, usurpent; cum certum sit iuxta dicta supra num. 55. Prædestinatum tum gloriam de condigno, tum justificationem de congruo mereri. Videatur Vazq. disput. 91. cap. 3. & 5. Accepta igitur prædestinatio.

Cccccc